

Sociale benadering van mentale Gezondheid (GEM)

Datum: 11 maart 2025

Tijdstip: 16.00 – 17.30 uur

Programma

16.00 Welkom en opening door Rinske Boomstra

16.05 Mentimeter

16.10 De sociale benadering van mentale gezondheid (GEM) door Jim van Os

16.40 Ruimte voor plenaire dialoog n.a.v. (chat)vragen o.l.v. Sabrina Sluiter

16.50 Tweegesprek 'Sociale benadering mentale gezondheid in de praktijk' met Marian Kesler + Michael Milo o.l.v. Rinske Boomstra

17.10 Plenaire dialoog n.a.v. (chat)vragen o.l.v. Sabrina Sluiter

17.20 Mentimeter

17.25 Afronding door Rinske Boomstra

De sociale benadering

De sociale benadering sluit aan op onze missie/visie om de beweging aan te jagen, die uitgaat van ondersteuning van kwaliteit van leven van kwetsbare mensen vanuit de vier dimensies (fysiek; sociaal; psychisch en zingeving).

De mens centraal ipv de ziekte.

Programmatische aanpak

Programmalijn 1

● Verbinding zorg en sociaal domein

- Leerwerkplaatsen van ziekenhuis tot thuis en op maat op basis van lokale initiatieven
- Integrale benadering fysiek, psychisch, sociaal, zingeving
- Sociale benadering palliatieve zorgburger als focus

Programmalijn 2

● Psychosociaal en zingeving

- Zingeving en Geestelijke Verzorging thuis
- Communityprojecten
- Psychosociale ondersteuning

Programmalijn 3

● Kennis en ontwikkeling

- Aanjagen
- Bewustwording en kennisdeling door onder meer webinars, bijeenkomsten, website, toolkits
- Monitoring en evaluatie
- Randvoorwaarden creëren voor governance, structuren, bekostiging

Ambities

Impact

- Versterken en versnellen verbinding sociaal en zorg
- Bijdrage maatschappelijke bewustwording kwaliteit van leven in de palliatieve fase
- Bijdrage kennisagenda, met verbinding wetenschap en ervarings- en praktijkkennis zowel van professionals/vrijwilligers en patiënten en naasten
- Wij werken als intermediair, met burger als focus, zowel voor hulpverleners als burgers
- Faciliteren samenwerkingspartners op landelijk, regionaal, lokaal niveau

Handig om te weten

Zet je microfoon op mute

Heb je vragen? Stel ze in de chat.

De webinar wordt opgenomen (niet ter verspreiding, maar om te onderzoeken hoe van een webinar een webinar on demand te maken)

De presentaties worden gedeeld.

Na afloop komt er een impressieverslag.

Join at [menti.com](https://www.menti.com) | use code **8904 5348**

Instructions

Go to

www.menti.com

Enter the code

8904 5348

Or use QR code

Join at menti.com | use code **8904 5348**

Wat is je functie?

transpiration
bold
creative
fast
leader
focus
inspiration

code **8904 5348**

Or use QR code

Presentatie Jim van Os

Aan de hand van zijn presentatie gaan we begrijpen wat de Sociale Benadering Mentale Gezondheid inhoudt en waarom deze benadering zo nodig is.

Seminars Sociale Benadering – GGZ

11-3-2025

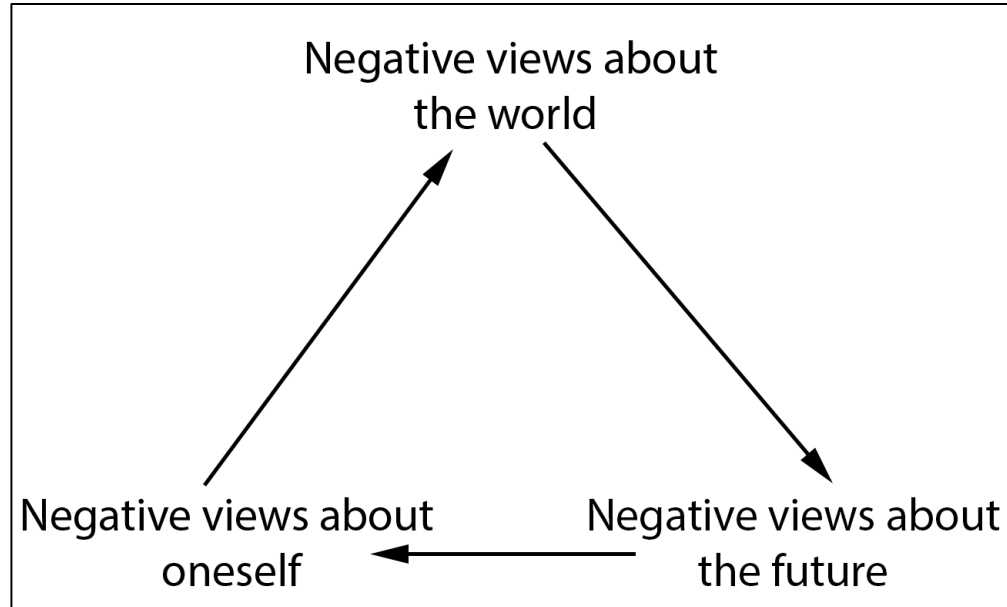
Jim van Os, UMC Utrecht

De Sociale Benadering: GEM SOCIAL TRIALS

Het evidencebased perspectief op psychisch lijden

Psychology

“Right medication for the right brain disease”

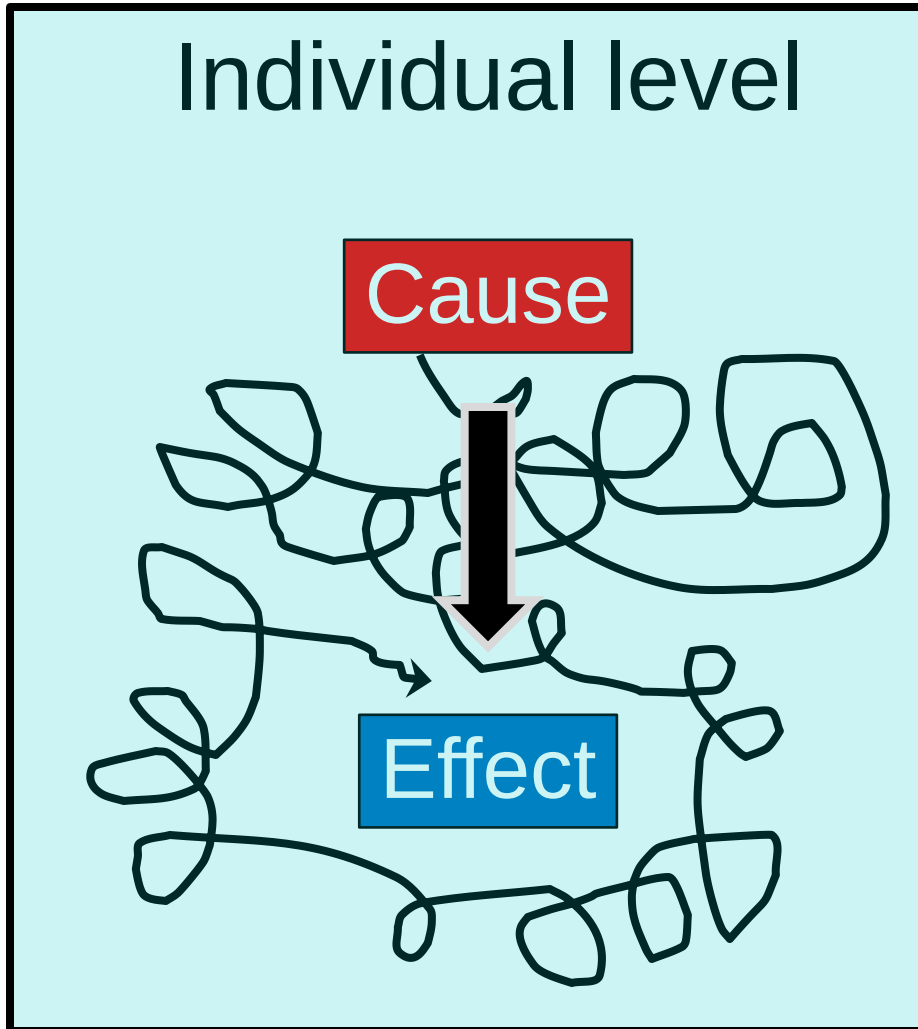
“Right therapy for the right diagnosis”

Psychiatry

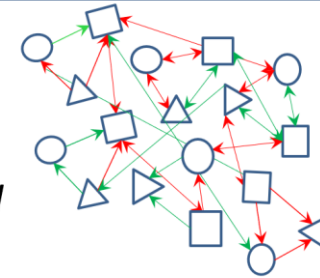

**“Schizophrenia is a
devastating, highly
heritable brain disorder”**

Diagnose/behandelen/prognosticeren: geen lineaire oorzaak-gevolg relatie

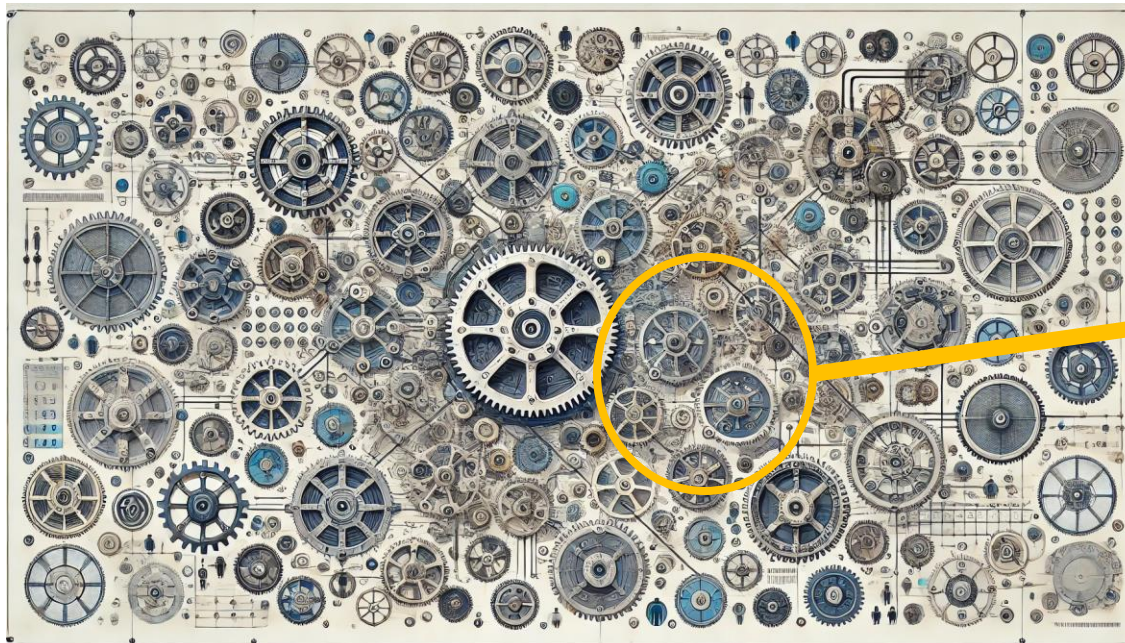
*Complexiteits-
wetenschappelijk
stochastisch model*

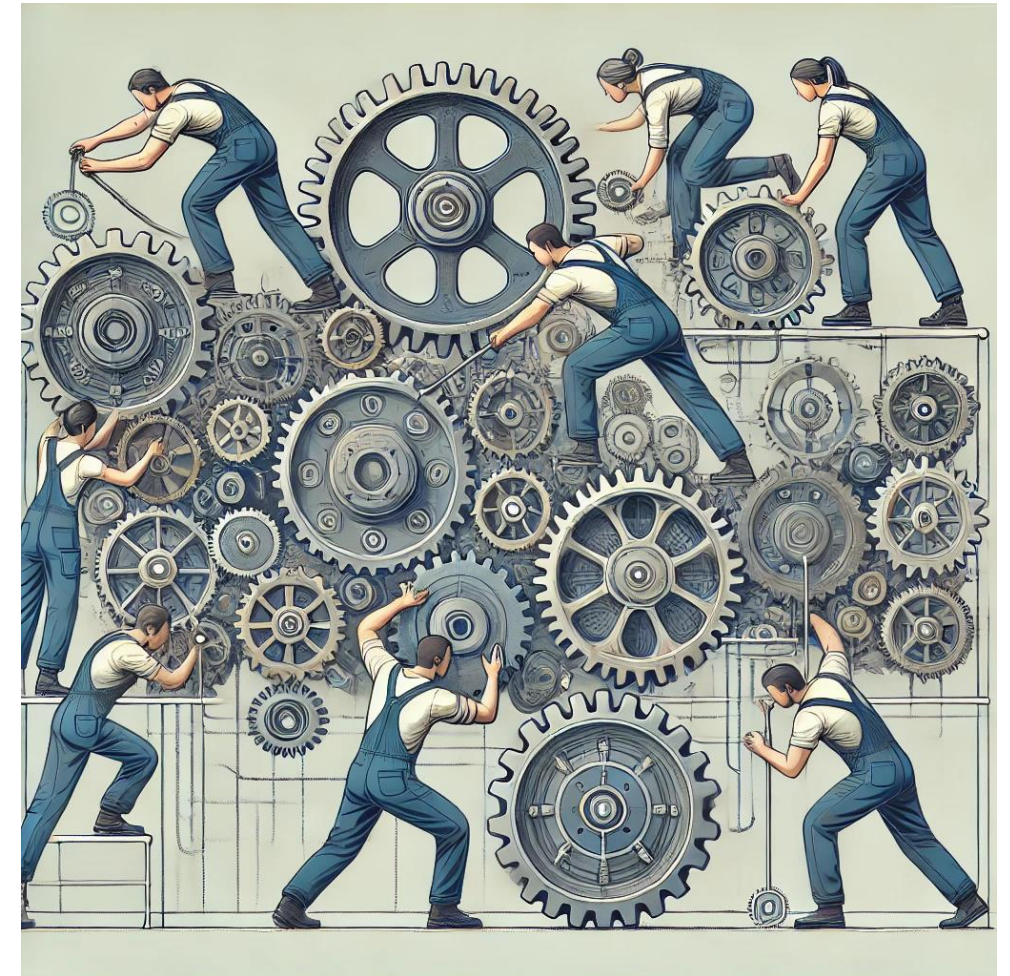
→ Emergentie

Psy-werk: duwtjes geven in een complex systeem

Hulp bij psychisch lijden

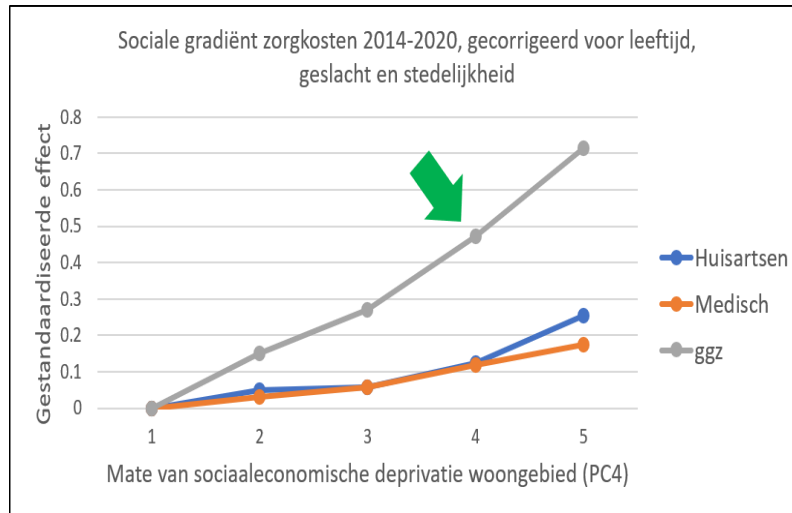

Duwtjes in een complex systeem

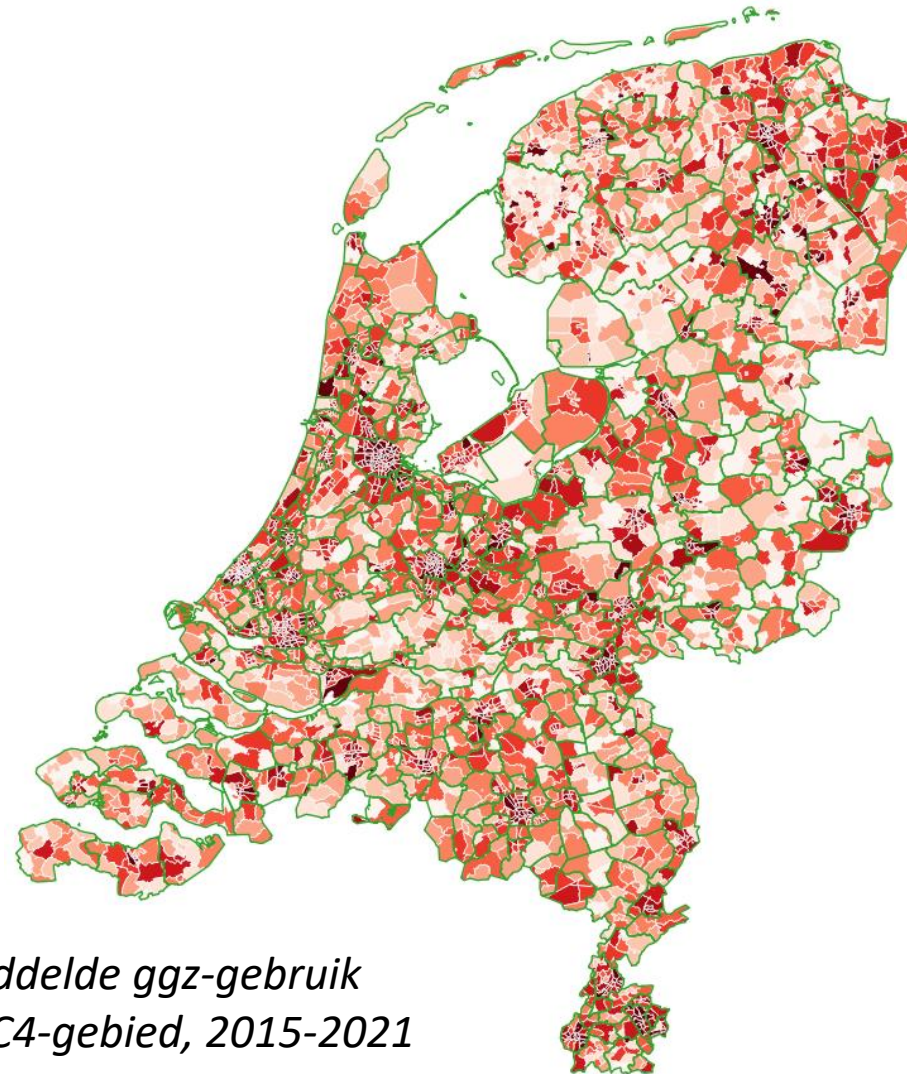
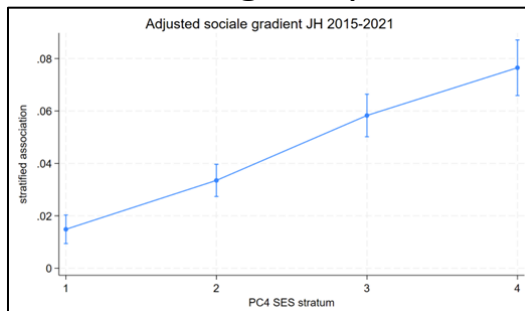

Sociale Gradient Psychisch lijden

Volwassen ggz

Jeugdhulp

*Gemiddelde ggz-gebruik
per PC4-gebied, 2015-2021*

Te veel mentale nood voor ggz individuele 'EBP' benadering

25% jaarprevalentie psychische
aandoeningen

9% ggz-capaciteit

1. Public Health: Aanpak Collectivistische Roots

JAMA Psychiatry

Jim van Os, PhD
Division Neuroscience,
University Medical
Center Utrecht,
Utrecht, the
Netherlands; and King's
Health Partners,
Department of
Psychosis Studies,
Institute of Psychiatry,
King's College London,
London, United
Kingdom.

Sinan Guloksuz, PhD
Department of
Psychiatry and
Neuropsychology,
School for Mental
Health and

Population Salutogenesis—The Future of Psychiatry?

Recent years have witnessed a concerning increase in mental distress and diagnosable mental illness, a trend that began even before the COVID-19 pandemic. Data from the US Centers for Disease Control and Prevention reveal a consistent worsening of mental health among young individuals between 2011 and 2021. Rates of persistent feelings of sadness or hopelessness climbed from 28% to 42%, and suicidal contemplation rates rose from 16% to 22%.¹ By 2018, suicide was the second leading cause of death among those aged 10 to 24 years.¹ Similarly, European countries, such as the Netherlands, reported escalating rates of mental disorders, especially evident in the group aged 18 to 34 years.²

Clinical and Public Health Perspectives
Over recent decades, the dominant perspective has

cal spaces and the sociocultural fabric of their neighborhoods, plays an undeniable role in shaping mental health trajectories. It is not just personal experiences, but the collective milieu, such as community cohesion, availability of green spaces, social inequality, and neighborhood safety, that also contributes to mental health outcomes irrespective of individual-level characteristics.

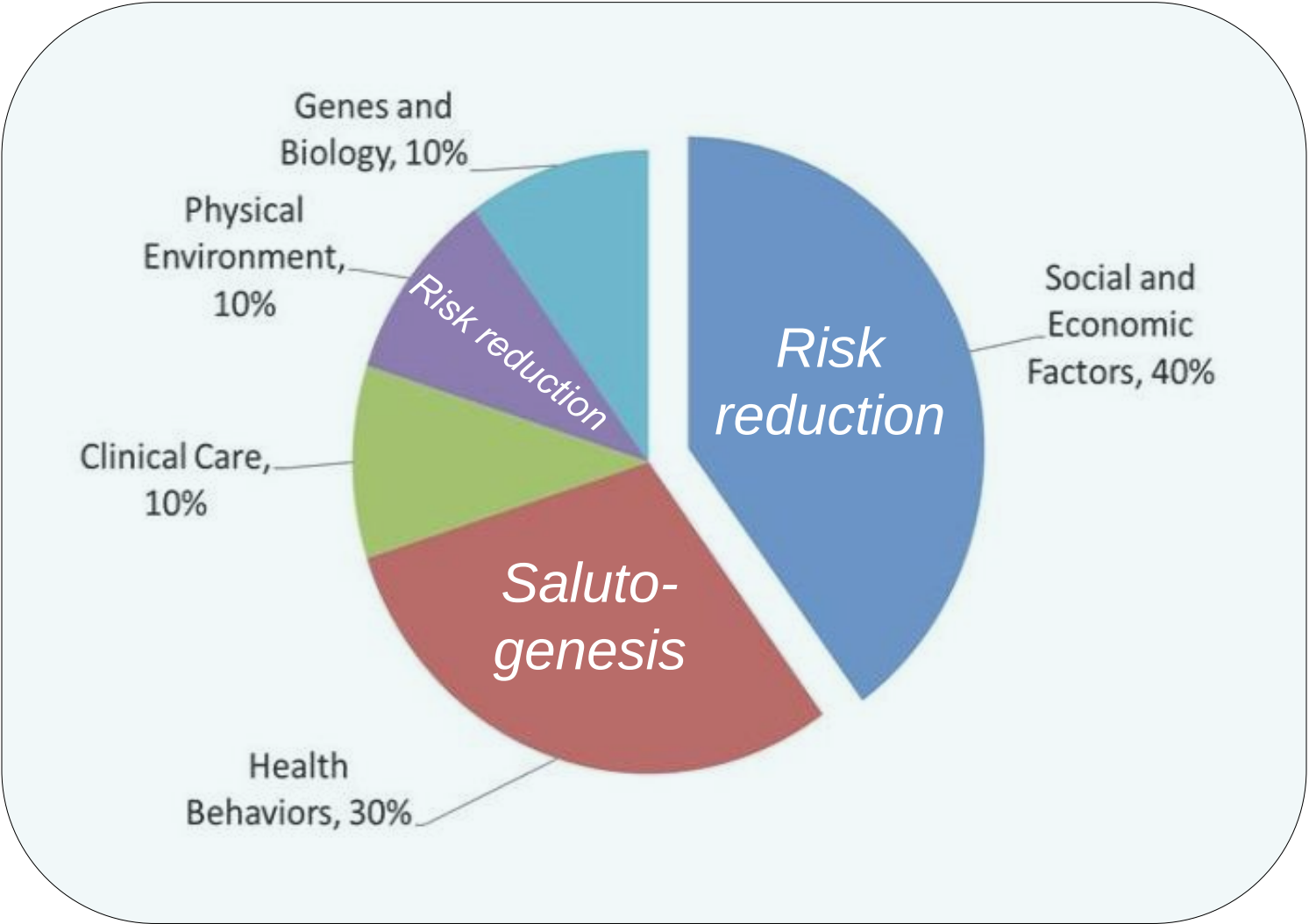
Alarming trends indicate that escalating levels of loneliness correlate with a surge in mental disorders, including depression, anxiety, substance misuse, and heightened suicidal ideation. The foundational role of social connection in the preservation and enhancement of mental well-being has been consistently underscored in a plethora of scientific literature.⁴ Social bonds, embedded in our evolutionary biology, serve as protective buffers against stressors, contribute to cognitive vitality, and

JAMA Psychiatry, 2024

INDIVIDUALISTISCH

COLLECTIVISTISCH

Specialistschaarste = *Task Shifting & Group Work*

HIC

Individueel behandelen in
gestandaardiseerd ziektemodel

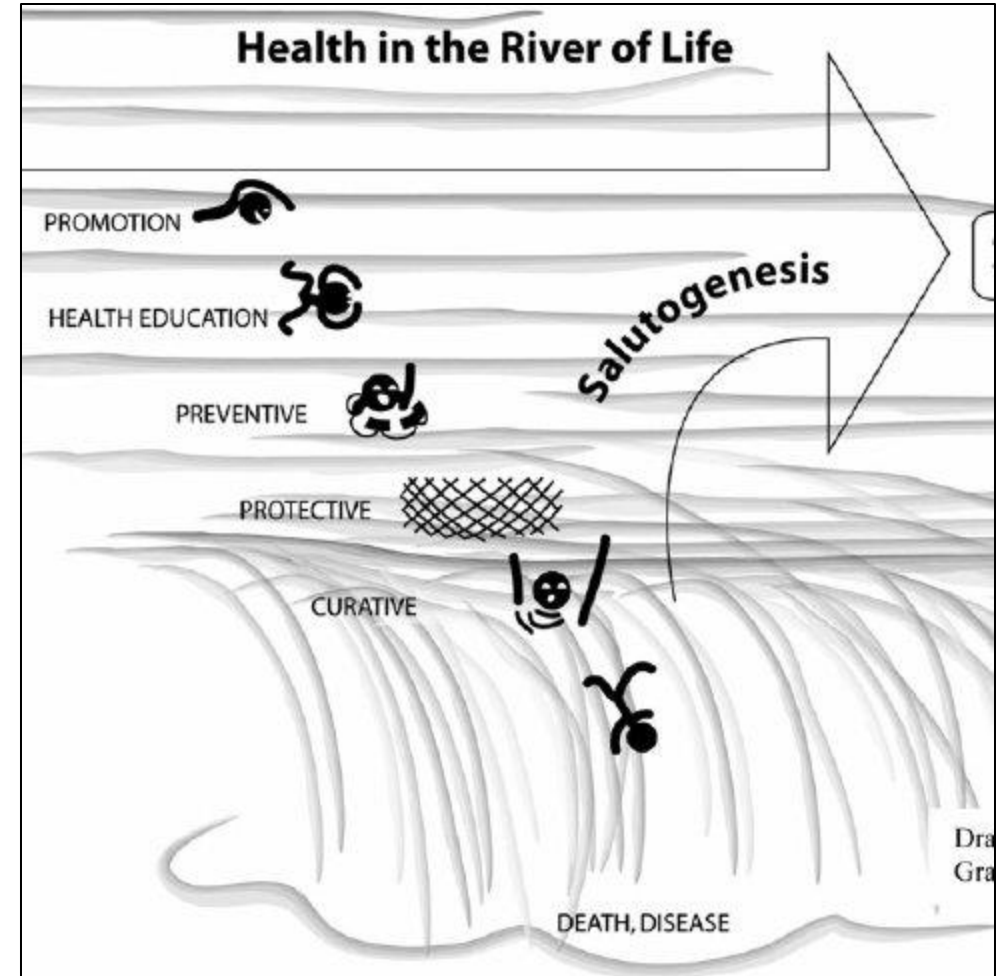
LAMIC

Consultatief (groeps)behandelen
in netwerkmodel

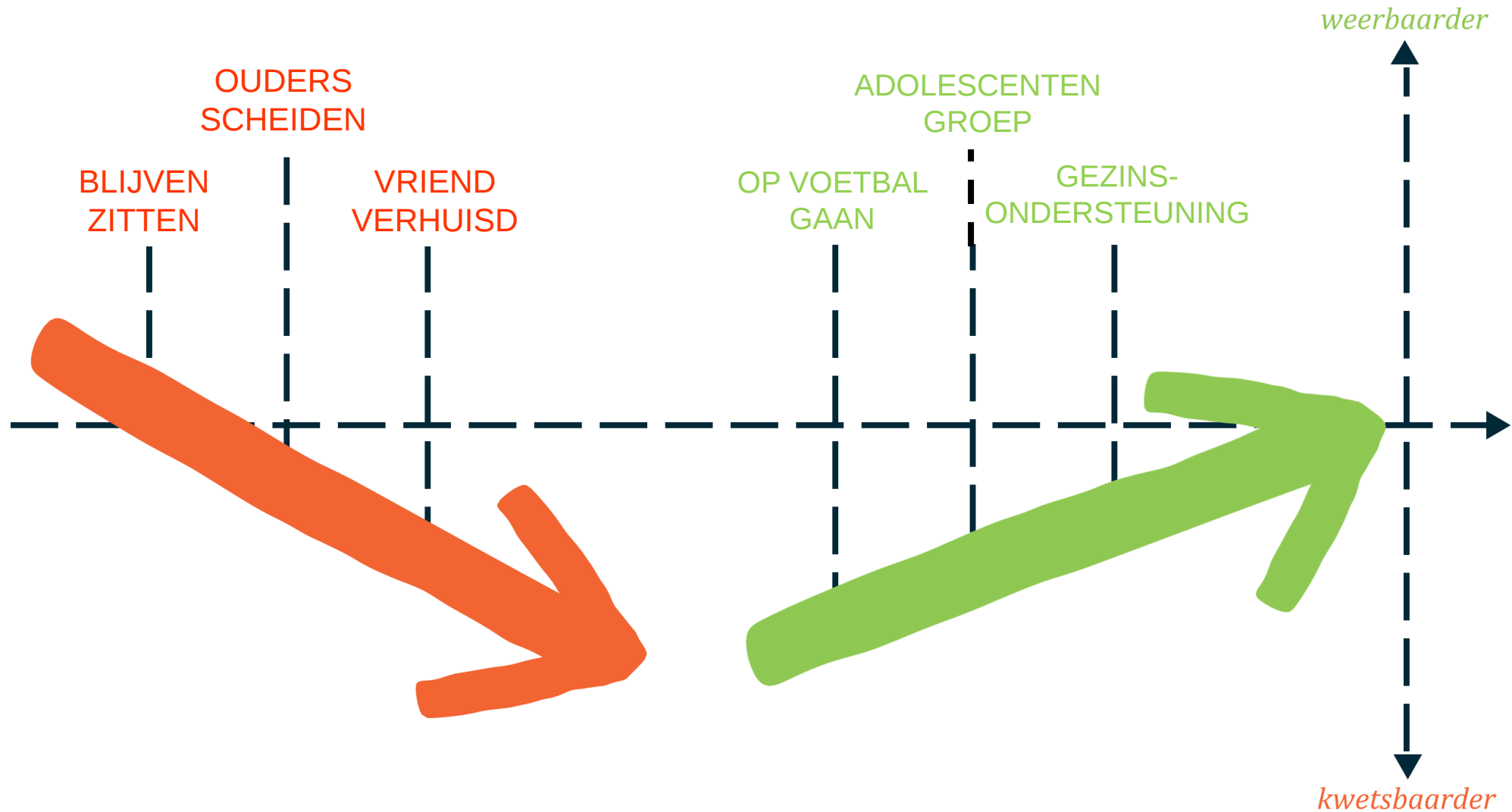
Jeugd Public Health Benadering: Ijsland

- *Weerbaarheid thuis*
- *Weerbaarheid school*
- *Weerbaarheid sport*
- *Weerbaarheid spel*

It is not enough to promote health by avoiding stress or by building bridges keeping people from falling into the river. Instead people have to learn to swim (Antonovsky, 1987).

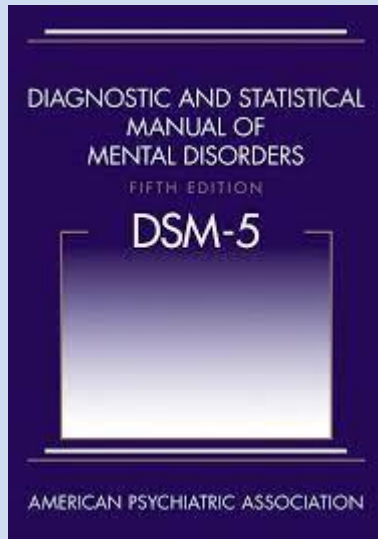
‘Behandelen’ in public mental health model

2. Van stoornisme naar variatie in context

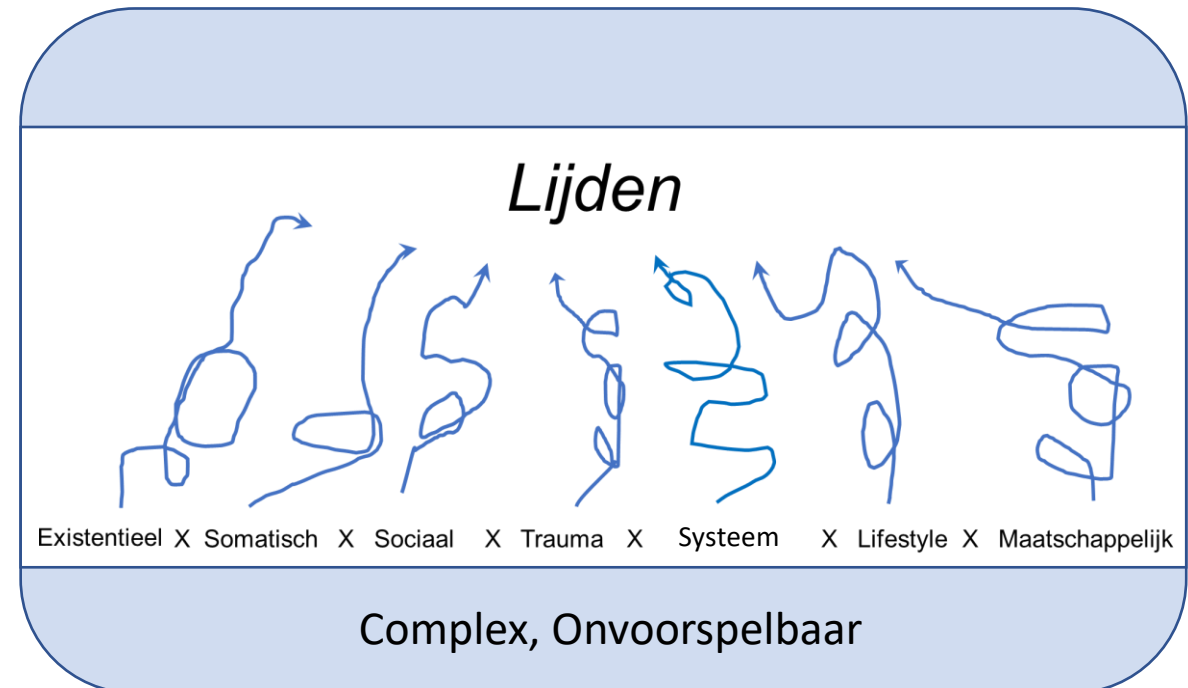

Stoornisme
(In het hoofd)

- Voorspelbaar
- Controleerbaar
- Meetbaar

Mentale variatie
(In de context)

Een mentaal kader van 'psychisch'?

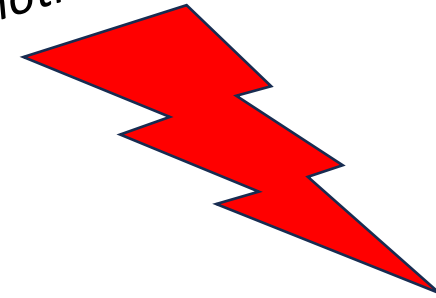
*'Lichaam /
omgeving geeft
signalen af, maar
de geest maakt
het verhaal'*

Top down

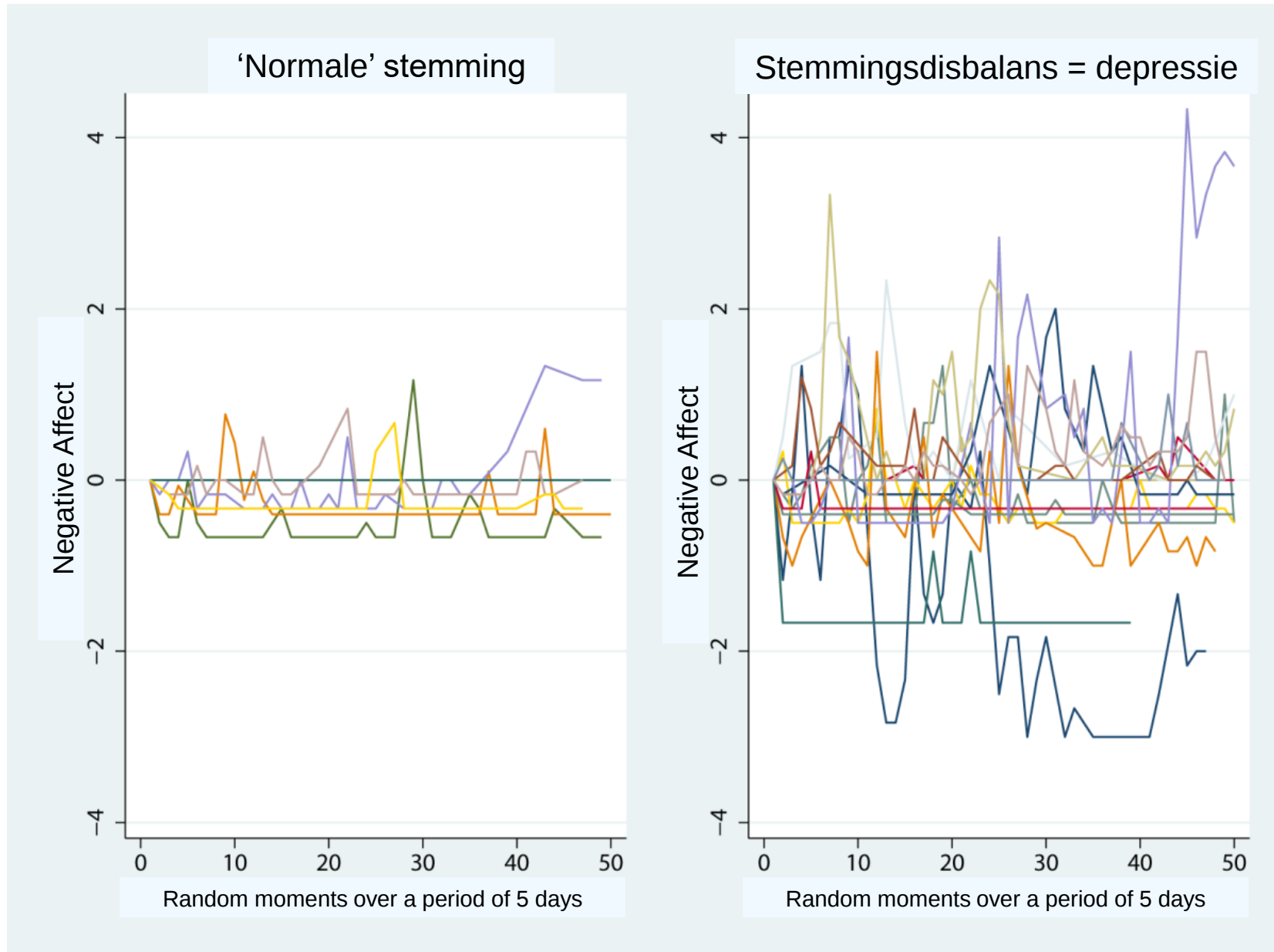

Bottom-up

Emotionele ping

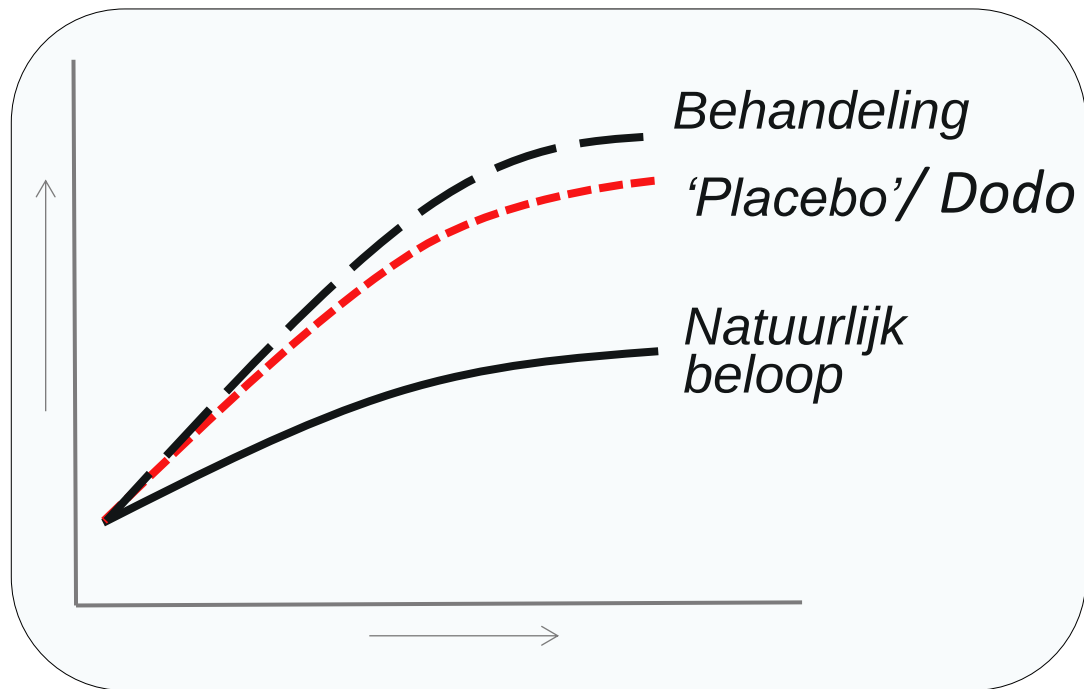
Een mentaal kader voor psychisch lijden?

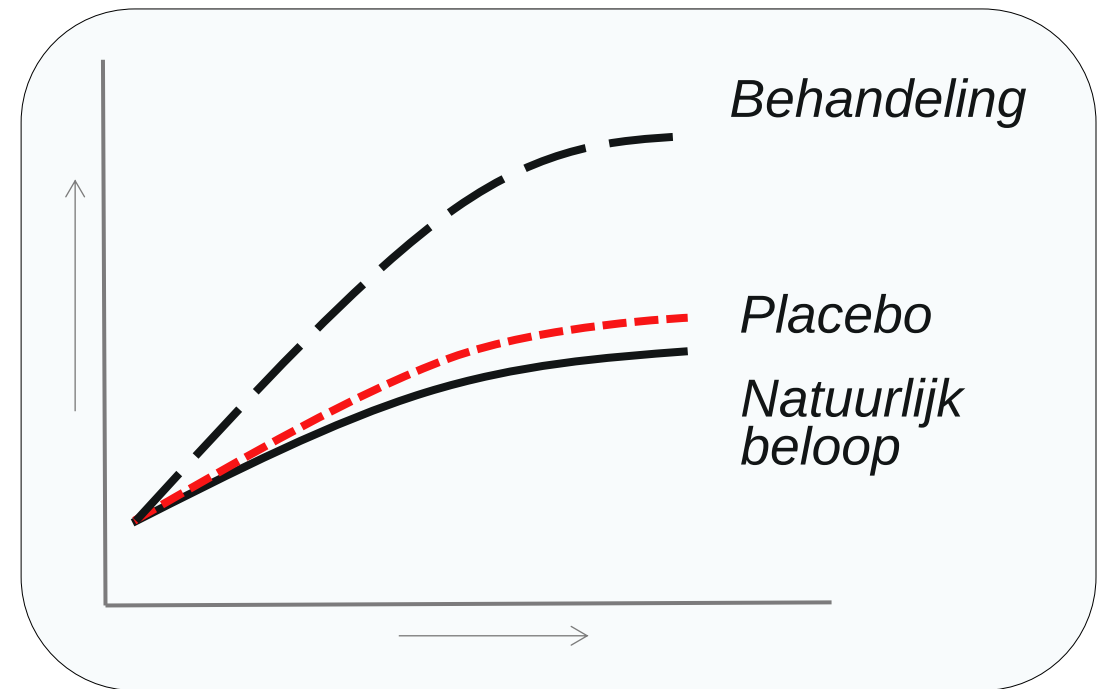
*Groot
Machtig
Dwingend
Hopeloos makend
Betekenisvragerend
Isoleert
Externaliseert*

Hoe maakt behandeling dat mensen zich beter voelen?

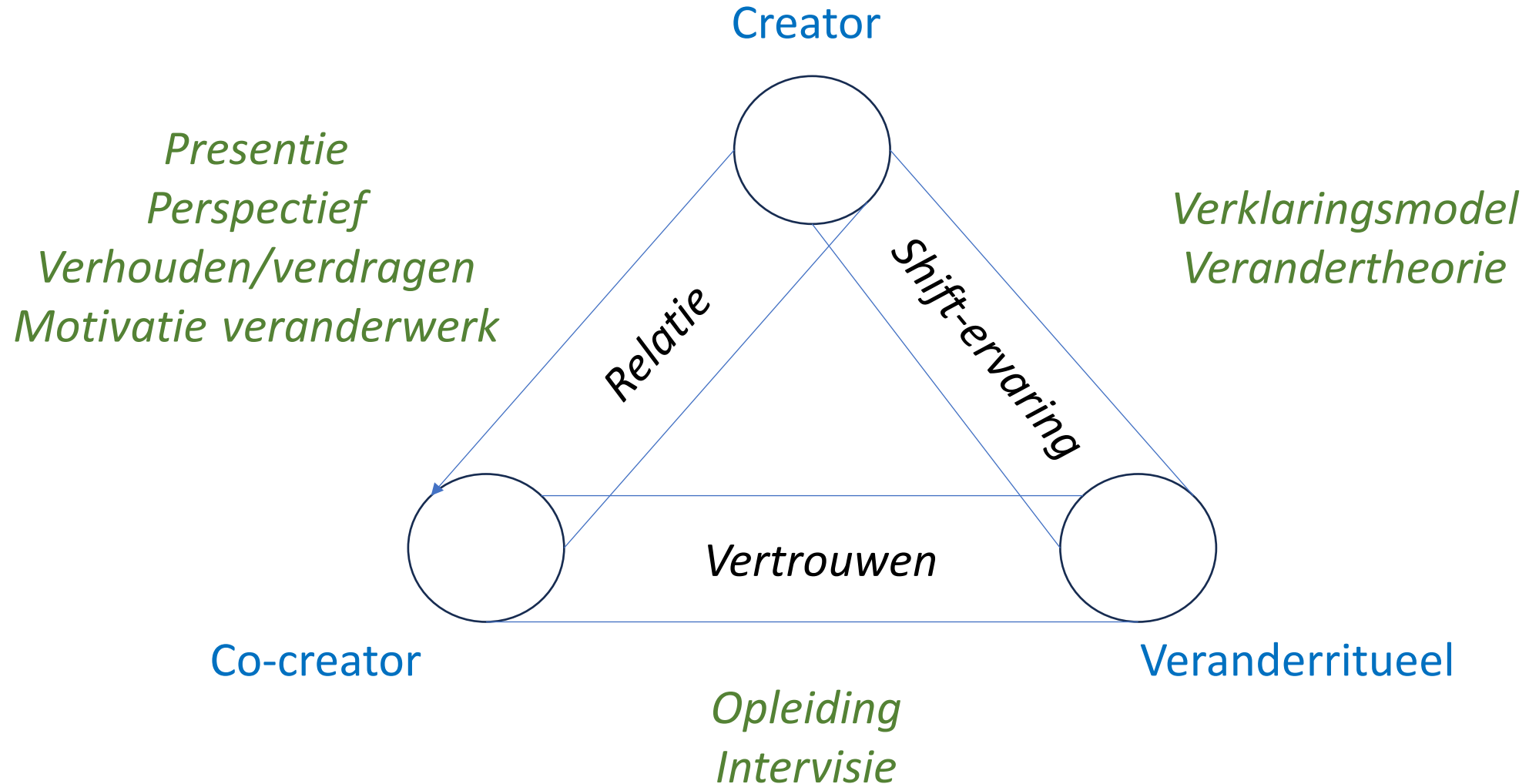
ggz

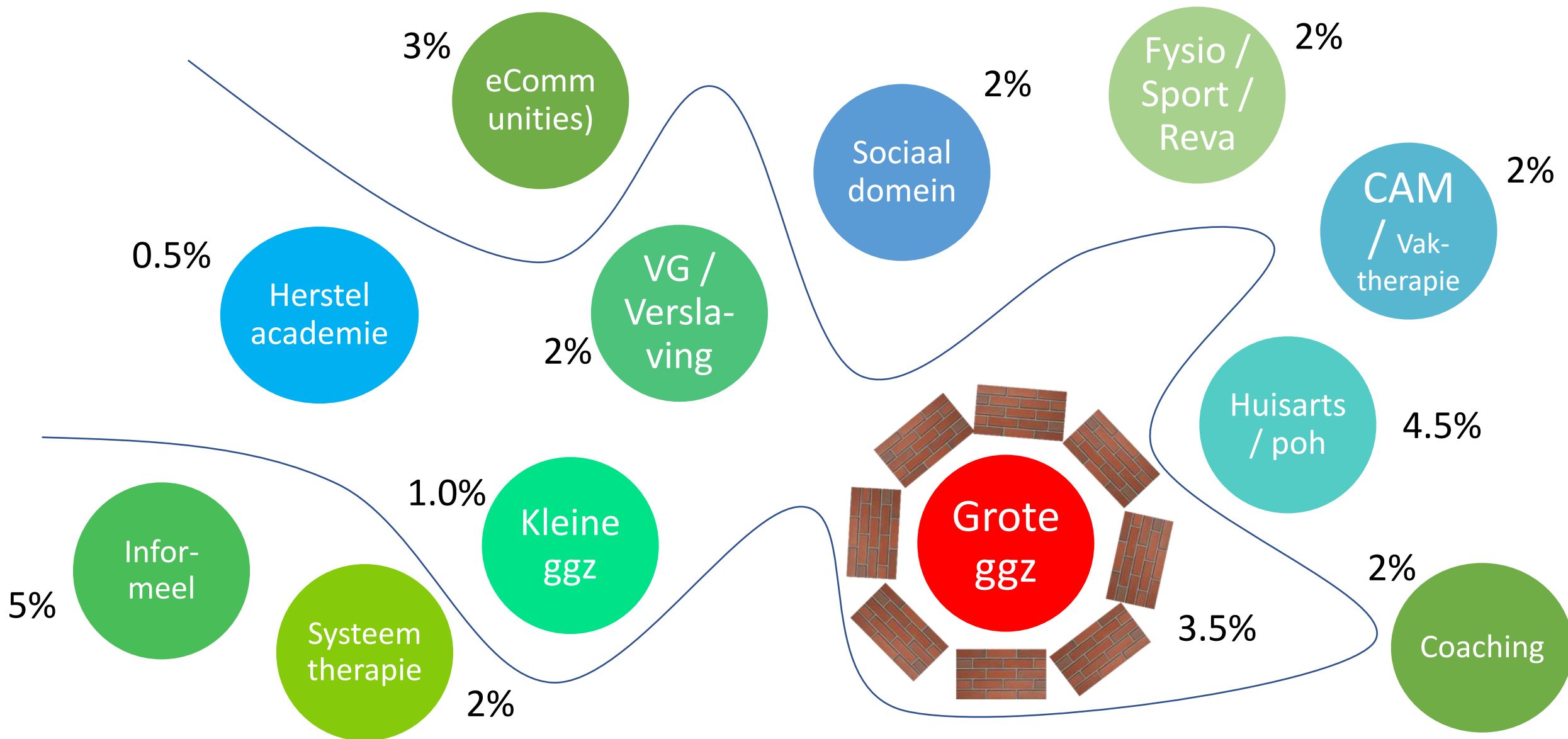
Oncologie

De veranderdriehoek

3. Epistemisch pluralisme: Er is meer “ggz” buiten de ggz

Meerdere wegen naar
psychische gezondheid

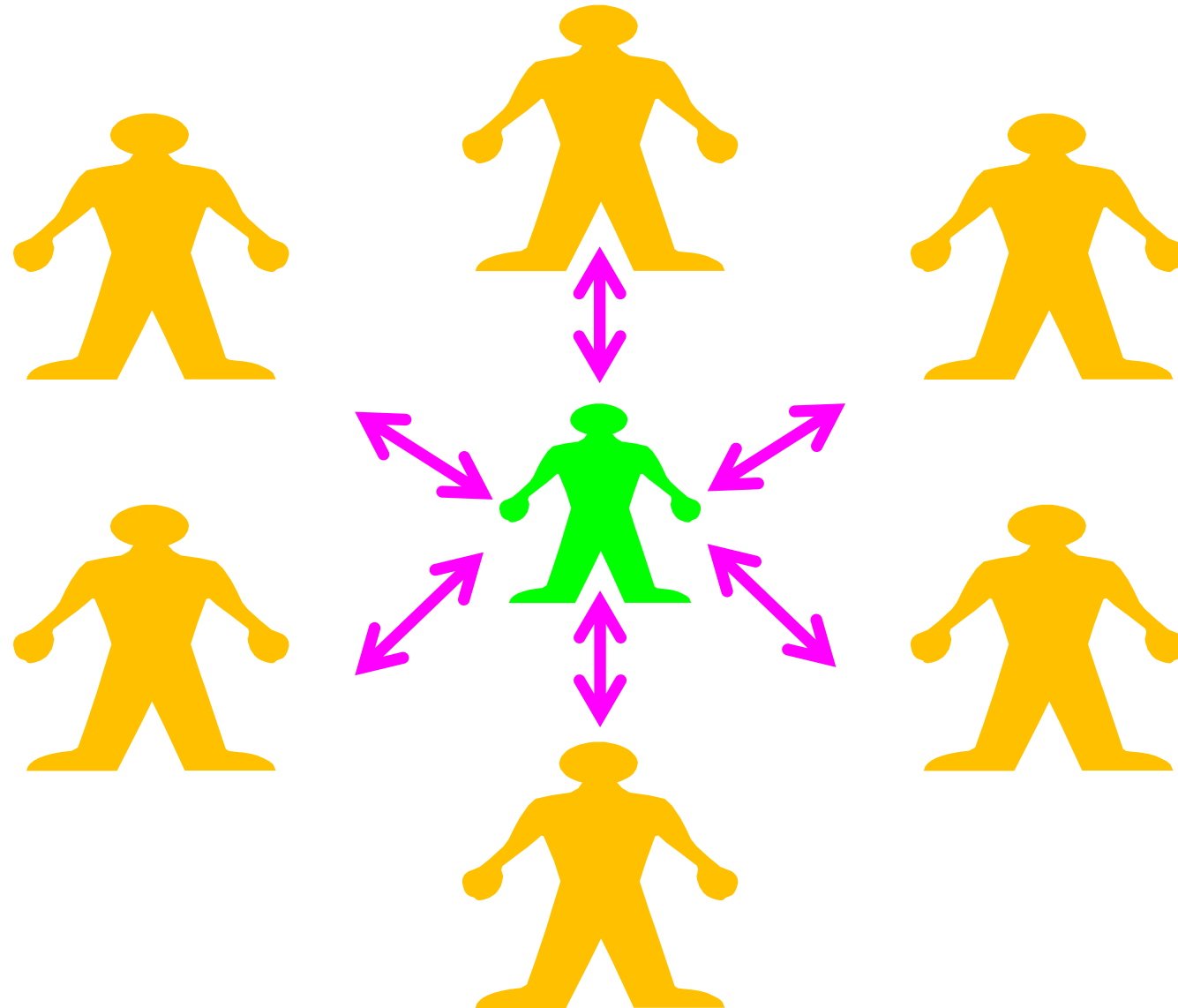
Burger kiest hoe te werken –
in groepen

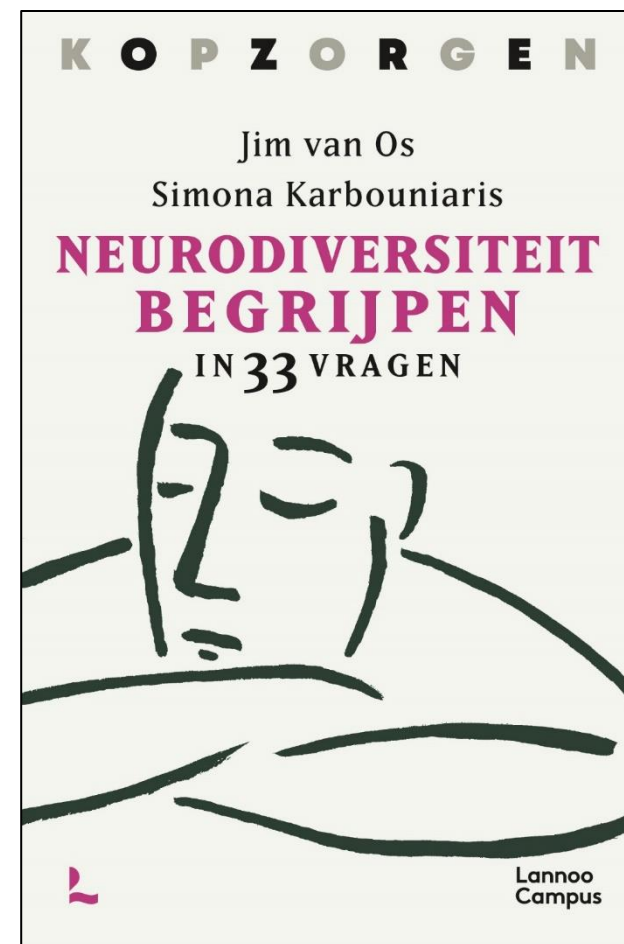
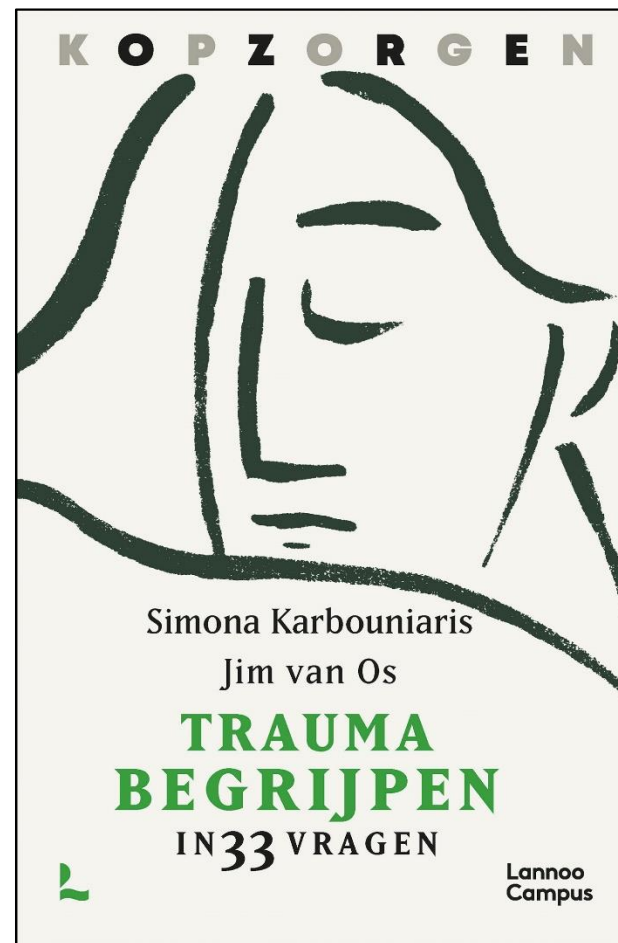
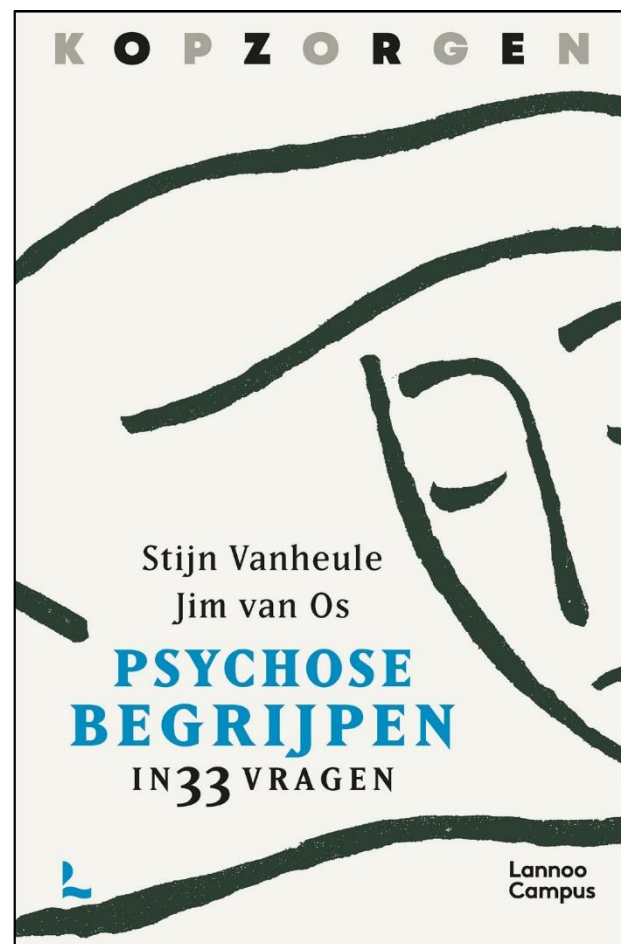
“Conceptuele competentie”
in Ecosysteem

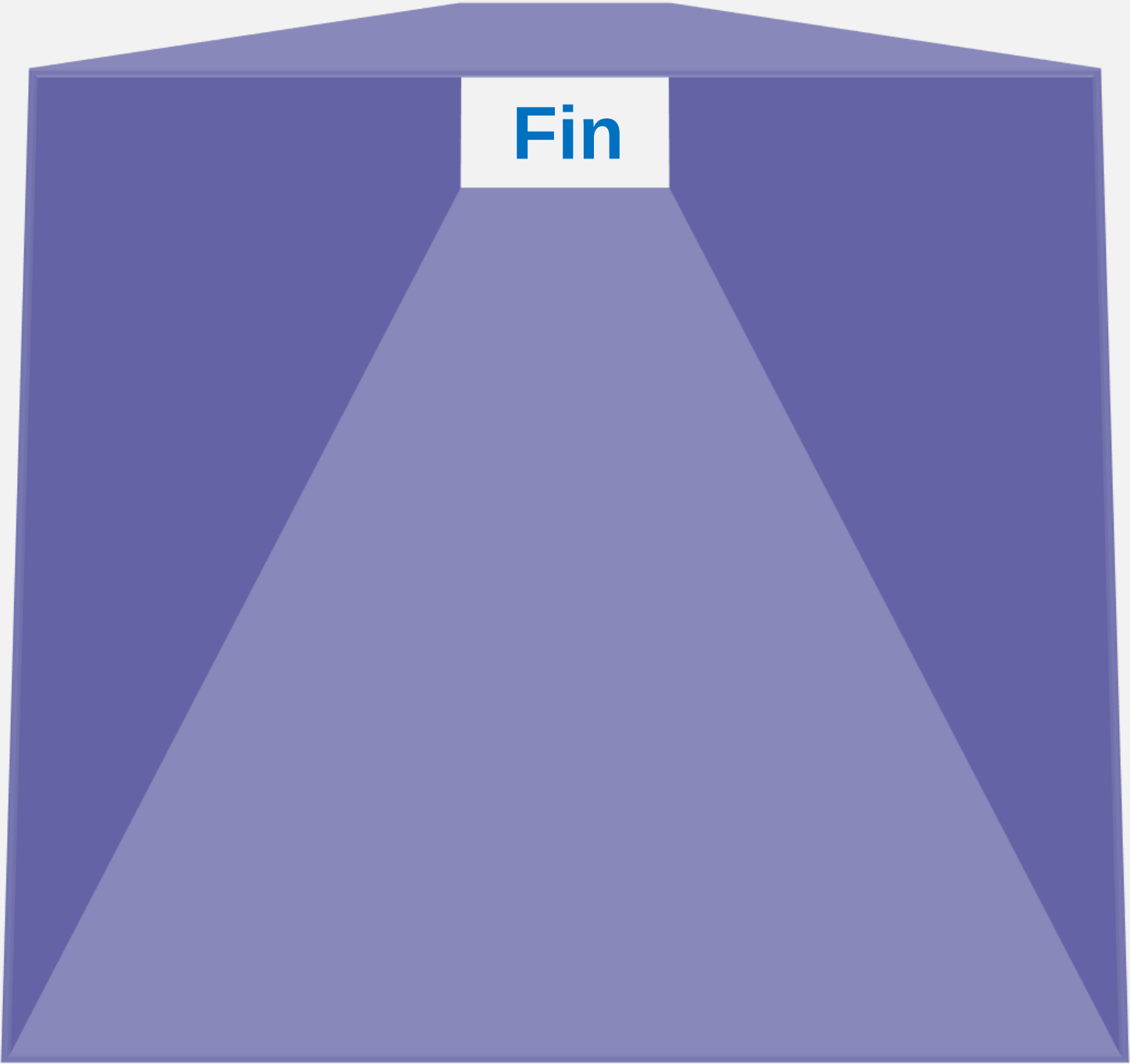

Meerwaarde Ecosysteem: Social Holding Organisieren

- Resource groepen
- Herstelacademies (*jongeren!*)
- 'Housing first'
- 'Retreats'
- Peer-supported Open Dialogue
- Proactieve crisisplanning
- Network building (J.I.M.)
- Kwartiermaken
- Intensieve thuisbegeleiding
- Crisis centrum
- Inloopplekken

A 3D illustration of a purple pyramid. The pyramid is composed of four triangular faces. The top face is a smaller purple triangle. The three side faces are larger purple triangles that meet at the top face. The word "Fin" is written in blue text on the top face. The pyramid is centered in the image against a white background.

Fin

Tweegesprek met Michael Milo en Marian Kesler

We leren van de projecten in de praktijk door een uitwisseling van ervaringen.

Veranderatelier Jeugd: Gestart mei 2024: Twee experimenten op school in voorbereiding

Bestuurlijk Veranderatelier:

Gestart in 2023: doorlopend focus op beweging maken en houden op de transformatie.

Veranderatelier herstelgericht werken:

Gestart: juni 2022: Focus op kwantitatief en kwalitatief versterken van Ervaringskennis in de regio. (45fte in 5 jaar)

Veranderatelier Verkennende gesprekken: Gestart juni 2022. Opschaling loopt o.a. door e-learning Verkennende gesprekken

Veranderatelier Modulaire GGz:

Gestart in 2025: Experimenten in voorbereiding. Focus aanwezigheid in en verbinding met andere bronnen ecosysteem.

Veranderatelier: Groepenhuis GEM:

Gestart okt 2023. Groepenhuis gaat maart 2025 open. Zie:

<https://www.gemgroepenhuis.nl/>

Veranderatelier E-community:

Gestart dec 2023: plan voor eerste versie gereed. Realisatie wacht sinds medio 2024 op financiële middelen

Veranderatelier: Sociale onderneming

Gemeenten participatie- en welzijn, werkbedrijven, soc. Ondernemers,

Veranderatelier: Sociale experimenten

Gemeenten participatie- en welzijn, MIND soc. Ondernemers,

GEM

ECOSYSTEEM MENTALE GEZONDHEID

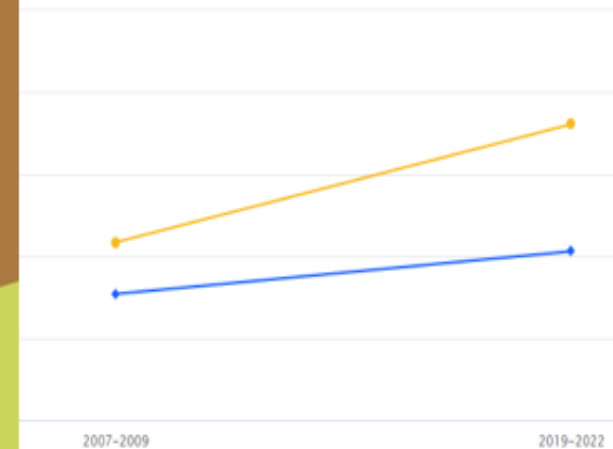
Transitievraagstuk

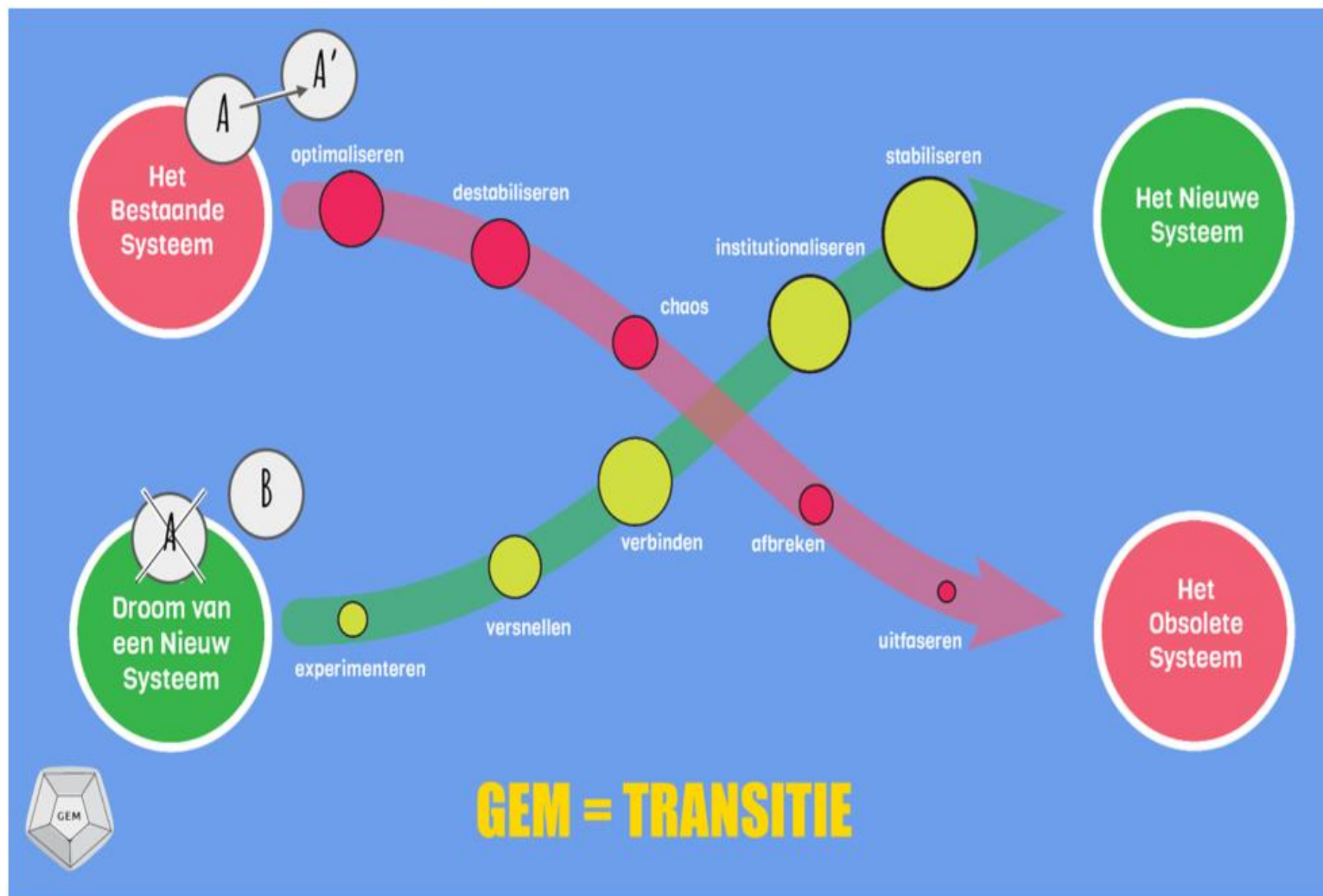

Verbetering van het
bestaande
biedt geen oplossing meer

Transitie

Schoksgewijze, fundamentele verandering
van de dominante structuren, culturen en
werkwijzen binnen een maatschappelijk
(deel) systeem op de lange termijn

Een Ecosysteem van Gelijkwaardige Opties die je vrijblijvend moet kunnen **Uitproberen**

wonen

klusse
n

eCommunities

hobby

sociale onderneming

sport

kunst

eHealth

sociaal
domein

burger initiatieven

publieke
ggz

zelfzor
g

mantelzorg

wijkcentrum

natuur

alternatieve
geneeswijzen

buurt

informele
zorg

cultuur

huisarts

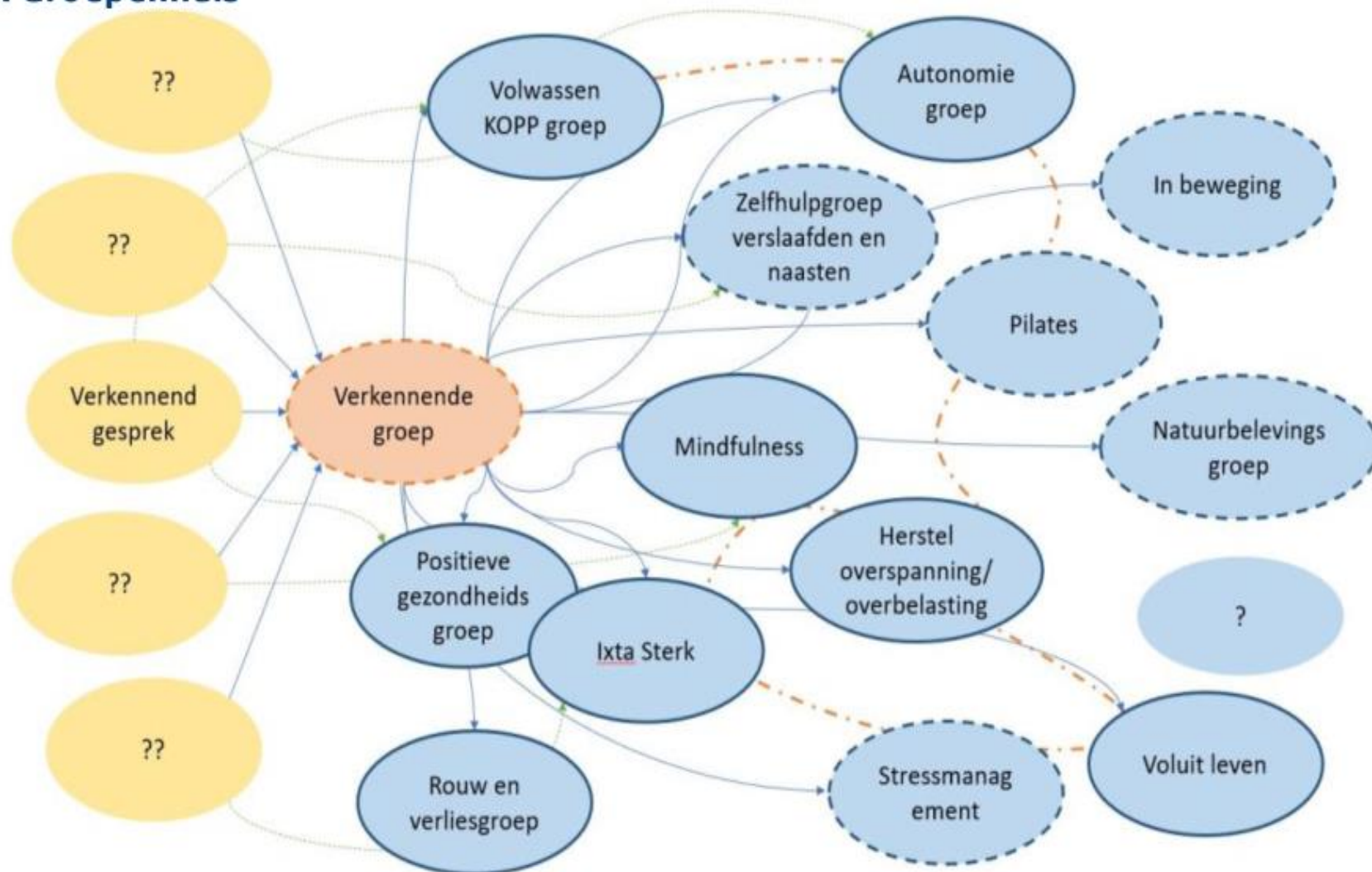

ggz

VA Groepenhuis

Aandacht voor kwaliteitsvragen.

De transformatie start al bij de voorbereidingsfase

Jarenlang opgebouwde
netwerksamenwerking

Addendum bij IZA
aangenomen

Nieuwe competentieprofielen
(T-shaped)

Perspectieven bij elkaar brengen

Ervaringsdeskundigheid of
ervaringskennis

Samenwerking landelijk
GEM team en Raedelijk

Landelijke en politieke
belangstelling

Begeleiding door professional
en ervaringsdeskundige samen

Groepenhuis: onderdelen
versterken elkaar

Diagnoseluwe gemeente

IZA aanvraag: rondje en vierkantje

JA MAAR.....

Elkaars wereld en taal leren
begrijpen

Voldoende menskracht > werving en opleiding
ervaringsdeskundigen

Ravijnjaar

Stelsel met perverse prikkels

Publieke opvatting over goede ggz

Ontschotten ook binnen Sociaal Domein

Join at menti.com | use code **8904 5348**

Wat ga je morgen doen om bij te dragen aan de implementatie van de sociale benadering van mentaal lijden?

All responses to your question will be shown here

Each response can be up to 200 characters long

Turn on voting to let participants vote for their favorites

code **8904 5348**

Or use QR code

Join at menti.com | use code **8904 5348**

Wat heb je hiervoor nodig?

leader focus
creative
fast inspiration
bold
transpiration

code **8904 5348**

Or use QR code

Afsluiting

Je ontvangt een mail met:

- Impressieverslag
- Evaluatieformulier: je helpt ons enorm door het in te vullen!

Nog niet uitgepraat?

Volg ons channel & stel vragen bij vraag & antwoord

Blijf op de hoogte en meld je aan voor de Agora nieuwsbrief.

Ontvang maandelijks kennis, verhalen en instrumenten.

(Online) bijeenkomsten & aanbod Agora

- 27 maart: Webinar 'Durf te vragen! Psychosociale ondersteuning in de palliatieve fase door professionals en vrijwilligers'
- 27 mei: Masterclass Zingeving bij huisarts en praktijkondersteuner
- 25 juni: Lunchsessie Dag van de levensvragen: diversiteit in geestelijke verzorging
- 4 september: Congres Connecting Communities: Leven tot het laatst, dat doe je samen!
- 16 september: Webinar 'Levend Verlies' (save-the-date)

Meer weten over ondersteuningsaanbod Agora bij bewustwording, kennisdeling en samenwerking palliatieve zorg en sociaal domein: Info@agora.nl

Hou Agora website, socials en nieuwsbrieven in de gaten!

Bedankt